

  
**ESPURNES  
BARROQUES**

MÚSICA I  
EXPERIÈNCIES  
AL TERRITORI  
BARROC

**VESPRES D'ARNADÍ I  
MARTA MATHÉU**

*De Nàpols a Mozart*



**Diumenge 13 de juny de 2021, 18.30h.**

---

Santuari de La Cova de Sant Ignasi  
**MANRESA (BAGES)**

# PROGRAMA

---

**Francesco Durante** (1684-1755)

*Concert a quatre n. 2* en Sol menor (ca. 1740)

Affettuoso - Presto

Largo affettuoso

Allegro

**Giovanni Battista Pergolesi** (1710-1736)

*Salve Regina* en Do menor, antífona per a soprano i cordes (1736)

Salve Regina

Ad te clamamus

Eia ergo, advocata nostra

Et Jesum benedictum

O clemens

**Domènec Terradellas** (1713-1751)

*Plaudite populi*, motet per a soprano i orquestra (ca. 1748-49)

**Wolfgang Amadeus Mozart** (1756-1791)

Simfonia n. 10 en Sol major KV74 (1770)

“Betracht dies Herz und frage mich”, ària de *Grabmusik, Passion Cantata* KV42 (1767)

“Chi sà, chi sà, qual sia”, ària K582 (1789)



# NOTES AL PROGRAMA

---

El concert que escoltaran avui havia d'haver-se celebrat fa poc més d'un any, i les notes al programa les hauria d'haver escrit íntegrament l'eminent Josep Dolcet. Però el 6 de març del 2020, poc abans que es decretés l'estat d'alarma i mentre estava treballant en la confecció del text que havia d'acompanyar aquest concert a partir d'unes notes prèvies, el seu rellotge vital va aturar-se als 59 anys. Per això, creiem que el més sentit honor que podem fer a aquest musicòleg insigne és reproduir allò que es trobava sobre la seva taula en el moment que la mort el va sorprendre. Al costat de la seva saviesa il·lustre, hi afegirem tan sols unes breus pinzellades sobre aquelles obres que ell no va tenir temps de comentar. El mestre Dolcet, començava així...

«El present concert, a més de contribuir a commemorar el tricentenari de Domènec Terradellas (Barcelona 1713 - Roma 1751), vol retre homenatge al mateix temps a l'escola musical napolitana, l'entorn en el què aquest català universal es va formar i on podem situar-lo estilísticament. Nàpols —una ciutat i un país tan proper a nosaltres— va esdevenir, des de les darreries del segle XVII, el punt de referència europeu de l'ensenyament musical i el punt de partença de tot un seguit d'innovacions musicals i trets evolutius que varen dur l'estil barroc fins a les seves darreres conseqüències. Un dels seus importants centres d'ensenyament va ser el Conservatorio dei Poveri di Gesù Cristo, dirigit pel prestigiós compositor Francesco Durante (1684-1755), una de les personalitats més influents per la quantitat d'alumnes que varen passar sota el seu mestratge. Els nou *Concerti a quattro*, que va compondre cap al 1740, evidencien tant un llenguatge erudit i contrapuntístic com el lirisme característic del país, una síntesi que caracteritza l'estil d'aquest mestre.

Terradellas, format prèviament a Barcelona —probablement amb Francesc Valls—, va ingressar en aquest conservatori amb el títol de *maestrino*, és a dir, com a assistent de Durante, qui pocs anys abans hi havia format el compositor més important de l'escola napolitana: Giovanni Battista Pergolesi (1710-1736), un compositor que, malgrat la seva curta vida —o potser gràcies a això—, va assolir una fama pòstuma que el va elevar a categoria de mite. Si la peça que el va fer famós va ser un breu *intermezzo* titulat *La serva padrona*, ell mateix —com el nostre Enric Morera dos segles després— tenia en molt més alta estima les seves grans òperes sobre llibrets elevats i gradiloqüents de Pietro Metastasio, com és el cas d'*Adriano in Siria* i *L'olimpiade*.

L'altra peça que va fonamentar el mite de Pergolesi va ser el seu famós *Stabat Mater* a dues veus, que va assolir la categoria d'obra de referència en l'àmbit de la música d'església, com ho seria el *Requiem* de Mozart mig segle més tard. La seva fama ha eclipsat injustament la *Salve Regina* en Do menor per a soprano i cordes, composta també en el llit de mort en el seu darrer retir al convent de Pozzuoli i que no desdiu en absolut l'estil i la categoria del seu autor.

Tot i que Terradellas va poder viure més anys que el seu condeixeble, també una mort prematura als 38 anys el va privar de desenvolupar tot el seu potencial creatiu: Terradellas, en les seves òperes, demostra una tendència progressiva a augmentar el poder expressiu del cant reforçat per un acompanyament instrumental actiu i agosarat, sobretot mitjançant l'increment del recurs del *recitativo obbligato*, una pràctica que —després de compositors de la mateixa escola com Niccolò Jommelli (1714-1774) o Johann Adolph Hasse (1699-1783)— seria duta a les darreres conseqüències per Gluck i el seu llibretista, Rainiero Calzabigi.



# NOTES AL PROGRAMA

---

També com Pergolesi, Terradellas seria pres com a model i exemple pels enciclopedistes francesos, que no dubtaren a lloar la seva música com a model de “naturalitat” i a confrontar-la amb l’estil grandiloqüent de Lully i de Rameau. Segons Rousseau, Terradellas renegava de la música religiosa colossal que havia fet quan era mestre de capella a Roma (1743-45), i havia descobert que el camí encertat estava en les obres de petit format. El motet per a veu solista *Plaudite populi*, compost cap al 1748-49, és una obra que il·lustra prou bé la seva aplicació de la melodositat lírica als textos llatins per a l’església.

Després d’escriure l’òpera *Sesostri, re d’Egitto*, al maig del 1751, el nostre Domènec va morir sobtadament i en circumstàncies misterioses, trencant-se una carrera triomfant d’èxits i estrenes arreu d’Europa.»

La mort sobtada de Josep Dolcet també va trencar molts projectes i triomfs, no tant per a glòria personal com per a la de la història de la música. A banda de deixar aquest text aquí, va deixar sobretot moltes partitures per editar i molta saviesa per divulgar. És impossible saber què hauria decidit explicar de la resta d’obres d’aquest programa. De Mozart, a banda de la referència al *Rèquiem* d’uns paràgrafs més amunt, potser n’hauria dit també que el seu pare el va dur a Nàpols entre el maig i el juny de 1770 per tal que es familiaritzés amb l’estil que hi havien desenvolupat els compositors que integren la primera part d’aquest programa. Sembla que fou precisament en aquest viatge a Itàlia que Mozart va escriure, amb 14 anys, aquesta lluminosa simfonia en Sol Major que segueix el model d’una obertura italiana malgrat no presentar indicacions de moviments ni tempos. Després d’escoltar-la, canviarem no pas de to sinó de mode per traslladar-nos al Sol menor de la corprenedora ària “Mira aquest cor i pregunta’m” de la *Cantata de la Passió* KV42, escrita als 11 anys.

Però la influència d’Itàlia en l’obra de Mozart no acabaria pas aquí, sinó que la visita d’adolescent a les ruïnes d’Herculà i Pompeia quedaria gravada per sempre a la seva memòria, fins al punt que dues dècades més tard, el 1791, concebria el temple de Sarastro de la *Flauta Màgica* com una rèplica del temple d’Isis de Pompeia. Dos anys abans de la seva última òpera, Mozart escrivia l’ària “Chi sa, chi sa qual sia”, que s’inseriria en l’òpera *Il burbero di buon core* de Vicent Martín i Soler (1754-1806), un compositor valencià que féu tanta fortuna o més que Mozart en els cercles operístics del seu temps i que és un clar exponent de l’expansivitat melòdica de l’estil napolità. Malgrat la fama de Martín i Soler a l’època, la seva figura ha restat pràcticament desconeguda fins que fa pocs anys Josep Dolcet li va començar a dedicar la seva pacient minuciositat d’editor i la seva fonda erudició de musicòleg. Sigui aquesta ària de Mozart (i tot el programa, fet i fet) un homenatge al mestre Dolcet i a la seva passió de vida.

Josep Dolcet i Josep Barcons



# BIOGRAFIES

---

Marta Mathéu, soprano

## VESPRES D'ARNADÍ

Farran Sylvan James, Oriol Algueró i Irantzu Zuasti, violins primers

Adriana Alcaide, Cecilia Clares i Oria Palau, violins segons

Elizabeth Gex, viola

Oriol Aymat, violoncel

Mario Lisarde, violó

Pere Saragossa i Ivan Alcazo, oboès

Dani Espasa, clavicèmbal, orgue i direcció

## Vespres d'Arnadí

És una orquestra barroca creada l'any 2005 per Dani Espasa i Pere Saragossa per oferir versions plenes d'emoció, frescor i espontaneïtat, utilitzant instruments i criteris històrics. El seu nom recorda els concerts que al segle XVIII eren habitualment oferts als vespres com a postres dels sopars distingits de nobles i burgesos. Carabassa, sucre i ametlles són els ingredients de l'arnadí, un dels postres més antics del País Valencià.

El conjunt ha actuat en importants sales i festivals d'Europa com són els de Peralada, Barcelona, Halle, Praga, Ostrava, Madeira, Sevilla, Santander, Santiago de Compostela, Lugo, Madrid, entre d'altres.

Vespres d'Arnadí ha enregistrat tres discs amb el segell MUSIÈPOCA: "Pièces de Symphonie" de Charles Desmazes, "Missa en Re Major" de Josep Mir i Llusa i "Anna Maria Strada" de Händel. A finals del 2018 es va presentar el quart disc sota el segell APARTÉ i amb el títol "L'Alessandro amante", protagonitzat pel contratenor Xavier Sabata.

Vespres d'Arnadí rep ajudes del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i de l'Institut Ramon Llull.



# BIOGRAFIES

---

## **Marta Mathéu, soprano**

Neix a Tarragona. Ingressa al Conservatori Professional de la seva ciutat on cursa les especialitats de piano, orgue i cant, tot obtenint les màximes qualificacions. Cursa el Grau Superior de Cant amb la catedràtica A. L. Chova en el Conservatori Superior de Música de València obtenint Matrícula d'Honor. Ha rebut consells de M. Caballé, H. Obratzova, I. Penagos, N. Miricioiu, R. Expert, M. Zanetti o W. Rieger, entre d'altres.

Ha cantat en importants sales de concert i teatres a nivell nacional i internacional i ha estat dirigida per directors com F. Biondi, E. Onofri, R. King, V. Pablo Pérez, A. Ros Marbà, M. Corboz, Sir N. Marriner, I. Bolton, G. Neuhold i també en formacions de cambra i amb solistes com R. Vignoles, A. Guinovart, Trio Jess, entre altres.

Ha estat mereixedora de premis en concursos i festivals d'àmbit internacional, destacant el segon premi en el Concurso Permanente de JJMM, el premi del públic en el Concurs Montserrat Caballé i el segon premi, el premi Mozart, el premi al millor cantant espanyol i el premi del públic en el Concurs de Cant Francesc Viñas.

Té enregistraments discogràfics pels segells Klassicat, Brilliant, Naxos i Opus Arte.

## **Dani Espasa, clavicèmbal, orgue i direcció**

Nascut a la Canonja, va estudiar piano als Conservatoris de Tarragona i Barcelona, i arquitectura a l'UPC de Barcelona. Ha treballat com a compositor, pianista i director musical de teatre, dansa i televisió (TV3 i TVE). A més de ser productor i compositor de diversos discs de Lídia Pujol, també és director musical, pianista i acordionista de la cantant Maria del Mar Bonet. Ha dirigit l'ensemble de música contemporània Bcn216, i ha estrenat i enregistrat peces per a piano del compositor Joan Albert Amargós i d'Enric Granados. Des del 2003 és pianista i clavecinista col·laborador de l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya (OBC), amb qui ha enregistrat com a solista pels segells Naxos, Harmonia Mundi i BIS Records.

Després de completar els estudis de clave i baix continu amb Béatrice Martin a l'Escola Superior de Música de Catalunya (ESMUC), cursos amb Pierre Hantaï i Olivier Beaumont, i estudis de música de cambra amb J. Savall, P. Memelsdorff, J.-P. Canihac i M. Kraemer, inicia una intensa activitat en grups de música barroca, renaixentista i medieval. En aquesta etapa treballa amb Hespèrion XXI, Le Concert des Nations, Mala Punica, La Hispanoflamenca, Les Sacqueboutiers de Toulouse i La Caravaggia. Ha actuat en prestigiosos festivals de música i sales de concerts d'Europa, Amèrica i Àsia. Des del 2005 és director de l'orquestra barroca Vespres d'Arnadí. Actualment és professor d'Improvisació i de Música de cambra a l'Escola Superior de Música de Catalunya (ESMUC).



# Col·laboradors i patrocinadors

## Amb el suport de:



## Amb la col·laboració de:



Ajuntament de Manresa



Ajuntament de Torà



Ajuntament de Sant Martí Sesgueioles



Ajuntament d'Estaràs



Ajuntament d'Ivorra



Ajuntament de Cardona



Ajuntament de Súria



Ajuntament de Sant Llorenç de Morunys



Ajuntament de Sant Mateu de Bages



Ajuntament de Riner



Ajuntament d'Esparreguera



Ajuntament de Solsona



Ajuntament de Cervera



Ajuntament de Pinós



## Amb l'ajut de:

Jordi Vilar Materials Bioconstructius · El Monegal · Espar Sala · Gestoria Mas · AGEC Ganiveteria Pallarès · Alapont SA · Tallers Ballús · Òptica Jané · Fruits Taribó · Joviat Knauf · Tegecom · Porc de Palou · Comalats · Caves Maria Rigol Ordi · Underground La Diferenta · Celler del Miracle · Celler Grau i Grau · Celler Can Serra dels Eixibis Celler Collbaix – El Molí · Un Pam de Terra · Cerveses La Guineu · Cerveses La Pirata Fundació Casa Dalmases · Pastisseria Camps · Pastisseria Sant Antoni · La Garbiana Fleca de la Font · Cafès Gener – November Tea · Oli Migjorn · Formatgeria El Miracle Xocolates Oro Vivo · Xocolates Aynousé · La Llorença · Parc de les Olors de Claret Biolord · La Cuina del Ganxet · Restaurant Casal de Castelltallat · Hotel Bremon Oficina de Turisme del Miracle · La Farga del Solsonès · Piano Bages Associació d'Amics de Vergós Guerrejat · Vidres Solsona · Conservatori de Manresa